

[KVĚTEN 1981]

OBSAH

- 1/ Alexandr Kliment : Hera [1]
- 2/ Claude Lévi Strauss : Od Rousseaua k Burkeovi [2 - 17]
- 3/ Lenka Procházková : Povídky [18 - 38]
- 4/ Milan Jungmann : Na počátku cesty [39 - 44]
- 5/ Wiktor Woroszyński : Básně [47 - 60]
- 6/ Eda Kriseová : Co se stalo v blázinci o květen [61 - 66]
- 7/ Alexandr Kliment : Milimetr zeleného světa [67 - 70]
- 8/ Ivan Klíma : Malá recenze na velký palác [71 - 72]
- 9/ Milan Jungmann : Polemika [73 - 74]
- 11/ Ludvík Vaculík : Fejeton / pankreatida / [75 - 77]

Copied from a type-written carbon copy (unbound sheets, A4), bound, continuously numbered and made available by DOKUMENTATIONSZENTRUM ZUR FÖRDERUNG DER UNABHÄNGIGEN TSCHÉCHOSLOWAKISCHEN LITERATUR e.V. for research and information purposes. Copyright continues to be held by each individual author and must be strictly observed. If clarification is required, please consult the Centre before publication of any item.

DOKUMENTATIONSZENTRUM, SCHWARZENBERG 6,
D-8533 SCHEINFELD, Tel. 09162/7761

Malá recenze na velký palác

Fronta před vchodem byla dlouhá bezmála kilometr. Když jsem přišel kvečeru druhého z obou dní, po něž nový Palác kultury předváděli poplatníkům, na řadu, byl jsem prý už sto šestitisíci návštěvník.

Nevím, co čekala většina ze sto šesti tisíc návštěvníků – nejspíš je sem přivedla zvědavost stejně jako mě. Myslím si totiž, že kultura anebo aspoň umění nepotřebují paláce. Umění potřebuje ze všeho nejvíc příležitost a tu mu poskytuje svoboda. Pokud kultura z nějakých důvodů zkomírá, zkomírá i v palácích (anebo právě v nich), pokud žije, tedy i bez nich. Ale byl jsem zvědav, jak bude vypadat palác zasvěcený kultuře v Praze, ve městě, jehož se dotekly snad všechny velké epochy a styly a zanechaly tu své stopy nejen ve stěch chrámů, paláců, zahrad, divadel či muzeí, ale i v obyčejných domech či příbytcích, v nichž dosud přetrval jejich duch.

Děle než hodinu (plocha všech podlaží prý obnáší 168.000 m²) trvala cesta, jež počínala obchůzkou po gigantické podzemní garáži a vedla spleť chodeb, salónek a jídelen, podél šaten, výtahů, buffetů, hlavním (sjezdovým) sálem i sály menšími (Malým, Komorním, Konferenčním) a já stále čekal, sveden zřejmě názvem, že konečně stanu v nějakém stánku vyhrazeném umění, že uvidím také knihovnu, výstavní síň, divadelní sál s oponou, několik soch, obrazů na stěně, něco, co by prozrazovalo návaznost, co by se hlásilo k nějaké tradici, třeba aspoň kus nábytku, který by ještě vyrobil řemeslník, anebo broušenou vázu, kterou by zhotovil český sklář – nic takového jsem však nespapřil. Jen několik tisíc stejných židlí, křesel, stolů a stolků. Také nespočetně holých (zato posuvných) stěn. Tuny kovu, skla, kabelů, umělé hmoty. Množství praktikáblů, reflektorů a zářivek, statisíce kovových destiček, jež měly vytvářet iluzi moderních stropů.

Dozvěděl jsem se, že v monumentu funguje čtrnáct eskalátorů a čtyřicet dvě výtahy. Salónek je tu jedenačtyřicet a kuchyně uvaří během směny pět tisíc jídel, že ve Sjezdovém sále může usednout na filharmonickém koncertu skoro tři tisíce diváků. (Který filharmonický orchestr tu však bude s ohutí hrát, když poslech hudby umožní jen složitá soustava mikrofónů, mixážních

pultů a reproduktorů), a jak jsem stoupal po schodech, sledoval značky a míjel telefonní automaty a ukazatele času a hleděl do vyhaslých obrazovek průmyslových televizorů, jak jsem naslou – chal bezduché hudbě, jež se linula z ukrytých reproduktorů, stále více jsem měl pocit, že kráčím obrovskou nádražní, letištní anebo tovární halou, filmovým ateliérem, sportovní arénou anebo výstavištěm.

Je pravda, že jsem zahlédl i tři nebo čtyři sochy, ale řekl bych, že by neobstály ani v okresní galerii. Také několik gobelinů tu viselo, ale na obrovských studených plochách umělohmotných či panelových stěn působily jako cizorodé záplaty. Konečně jsem našel i jeden obraz od známého malíře. Řekl bych, že to nebyl dobrý obraz, ale i kdyby byl skvělý, nemohl by vdechnout ducha do chladné odosobněnosti těchto míst.

Každá doba má své monumenty, své dominanty, které už zdálky a do dálky mají symbolisovat její směřování, jejího ducha. Pokud vím, začala se tato stavba budovat jako Sjezdový palác (skutečné náklady informátorka nemohla sdělit, jen prý se jednalo o druhou největší investici po pražském metru), pak se její původci rozhodli zasvětit ji kultuře a tím i monumentálně vymezili své pojetí kultury.

Tento velikašský palác jako by totiž symbolisoval myšlení, které už opustilo humanistické tradice a za svůj ideál přijalo vidinu robota, které věří, že velikost neopakovatelného a svobodného tvůrčího činu se dá nahradit technickými triky a pompézními gesty.

kl.-